

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу Чень Мінля
на тему: «Формування економічної стратегії реалізації корпоративних
інтеграційних процесів», представлену на здобуття наукового ступеня
доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка»,
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Актуальність теми.

Продовження економічних реформ та сучасний розвиток економічної системи України характеризується значними змінами в стратегії корпоративних інтеграційних процесів, що є основою для активного формування нового типу економічних відносин між економічними суб'єктами, а також розвитку нових механізмів реалізації їх економічних інтересів. Важливим стає ефективне використання переваг суспільного поділу праці і запровадження інтенсивних форм організації забезпечення корпоративних зливань, що веде до суттєвих внутрішніх змін щодо довгострокового розвитку економічних систем.

Економічні стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів є втіленням унікальної комбінації наукових, виробничих і комерційних структур, що на основі використання переваг коопераційної взаємодії сприяють формуванню й ефективному використанню реальних конкурентних переваг окремих підприємств, галузей, національних економік в умовах посилення світового конкурентного протистояння. На етапі подолання кризових явищ в економіці України проблеми розробки та реалізації корпоративних інтеграційних процесів можуть виступити ефективним інструментом інтенсифікації розвитку вітчизняного підприємництва і посилення ринкових позицій економічних суб'єктів.

Практичне значення дослідження процесів організаційного та функціонального управління корпоративними інтеграційними процесами полягає у визначенні основних рушійних сил розвитку сучасного інфраструктурного забезпечення та формування механізму створення стратегічних і оперативно-тактичних переваг корпоративних інтеграційних процесів в умовах посилення конкурентного напруження у ринковому просторі сучасної світової економіки. Виявлення позитивних і негативних суспільно-економічних наслідків залучення додаткових структурно-організаційних та фінансово-економічних важелів до корпоративних інтеграційних процесів є об'єктивно обумовленою тенденцією розвитку українських корпорацій, а також розробка обґрунтованого механізму злиття та поглинань є важливою умовою ефективного розвитку національної економічної системи України. Враховуючи викладене, а також те, що подана дисертаційна робота спрямована на виявлення

та використання наявних ресурсів та додаткових джерел, пов'язаних з формуванням і розвитком стратегії корпоративних інтеграційних процесів, обрана автором тема дослідження є вкрай актуальною.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота виконана згідно з планами наукових досліджень ПЗВО «Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова». Основу дисертації становлять теоретично-методичні і практичні розробки, що є частиною науково-дослідних робіт: «Моделювання ефективності фінансово-економічної діяльності виробничих підприємств в умовах цифрової економіки» (номер державної реєстрації 0123U102552), в межах якої автором виконано підрозділи «Оцінка діяльності та показників функціонування корпоративних підприємств в Україні», «Аналіз динаміки корпоративних інтеграційних процесів в Україні», «Бар'єри та драйвери формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів» та представлено найефективніші методи впливу для досягнення успіху на ринку злиттів і поглинань; «Економічна ризикологія, моделювання оцінювання систем корпоративної інтеграції та фінансового контролінгу» (номер державної реєстрації 0123U103855), в рамках якої розроблено методичний підхід до формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів; «Технології управління корпоративними інтеграційними процесами в умовах інтелектуалізації економічного стратегування та інноваційного розвитку» (номер державної реєстрації 0124U002684), за результатами якої представлений комплексний набір стратегій підприємства та складові стратегії позиціонування підприємства як глобального лідера або виробника найкращих продуктів.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій.

Дисертантом поставлене та вирішене наукове завдання, яке полягає в розробці науково-методичних основ формування механізму корпоративного злиття та розвитку концепції і методичних підходів до процесу управління динамікою корпоративних інтеграційних процесів в Україні та їх впровадженні в реальну практику.

Із викладених результатів дослідження з поставлених завдань слідує, що Чень Мінлея притаманні уміння критичного оцінювання бібліографічних джерел і статистичних даних, узагальнення результатів дослідження, формування обґрунтованих висновків і пропозицій.

Наукові висновки та рекомендації, зроблені автором, було отримано завдяки застосуванню загальнонаукових і спеціальних методів дослідження:

кількісного вимірювання джерел фінансових ресурсів через аналіз динаміки корпоративних інтеграційних процесів на основі програмних продуктів для підтвердження висновків аналізу розвитку корпорацій; порівняння – для визначення складу та зв'язків потенційних інвесторів та джерел надходження ресурсів для злиття та поглинання; формалізації – для розробки схеми класифікації базових стратегій розвитку корпоративних інтеграційних процесів; SWOT-аналізу – для якісного оцінювання чинників з огляду на пропоновану концепцію «корпоративних інтеграційних процесів»; дослідження конкурентної структури корпорацій, з метою розкрити сутність та завдання безпеки корпоративних структур.

В дисертаційній роботі виконано аналіз значного масиву статистичної інформації щодо стану українських корпорацій в цілому, виявлені перспективні напрямки формування джерел посилення динаміки корпоративних інтеграційних процесів для подальшого їх використання в економіці. Здійснено всебічний аналіз динаміки корпоративних інтеграційних процесів, щодо можливих напрямків її збільшення, при цьому здобувач показав кваліфіковане володіння економіко-статистичними методами обробки статистичної інформації.

Виявлено здатність автора до систематизації матеріалу, його підбору, аналізу та переконливої аргументації. Чітко та цілком вірно окреслені об'єкт дослідження та його предмет, а також методологічна та теоретична база дослідження. Цілком задовільно вказана новизна отриманих результатів й, найголовніше – конкретно її складові. Роботу завершено добре продуманими та глибоко аргументованими висновками.

Використовуючи результати фінансового аналізу та аналізу економічної структури стратегії корпоративних інтеграційних процесів зроблено припущення про доцільність формування драйверів формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів та подолання бар'єрів, які стоять на цьому шляху. Також здійснено прогноз розвитку стратегії, встановлені джерела надання допомоги у координації дій суб'єктів корпоративних структур, їх взаємовідносин в процесі формування та використання спільних ресурсів.

Наукова новизна полягає у теоретико-методичних основах та обґрунтуванні й розробці пропозицій щодо вдосконалення механізму управління процесом формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів.

Основні результати, що становлять наукову новизну та отримані в ході вирішення завдань, поставлених у дисертаційній роботі, полягають у наступному:

удосконалено:

— економічну стратегію реалізації корпоративних інтеграційних процесів, як базовий елемент процесу корпоративної інтеграції підприємств, що базується на таких факторах як: стратегічна зона господарювання (СЗГ), стратегічний господарський центр (СГЦ), стратегічний потенціал підприємства (СПП), методи концентрації та інтеграції конкурентних ресурсів;

— методичний підхід до формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів, який представлений у роботі з позицій: зростання глобалізації, швидких змін в технологіях й на ринках, пошуку оптимальних стратегій, потребі в ефективному управлінні ризиками;

— методи формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів, до яких, на відміну від існуючих, віднесено комплексне поєднання: SWOT-аналізу, аналізу ринкової структури, економічного моделювання, оцінки фінансової стійкості, оцінки вартості бізнесу, бенчмаркінгу, проектного менеджменту, стратегічного планування, культурного аналізу;

здобули подальший розвиток:

— ідентифікація основних перешкод – бар'єрів (культурні відмінності, правові обмеження, фінансові та технологічні виклики, соціальні опозиції) та періодизації стратегічних драйверів (стратегічні цілі, економічні вигоди, технологічні можливості, ринкова позиція, ефективне управління ризиками, управління змінами, підтримка ключових стейкхолдерів, розвиток людського капіталу) формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів;

— складові елементи методичних рекомендацій щодо формування економічної стратегії для реалізації корпоративних інтеграційних процесів, серед яких: аналіз потреб та цілей, оцінка ринкового середовища, аналіз фінансового стану, визначення стратегії інтеграції, управління трансформаціями і змінами, легалізація та регуляторні питання, моніторинг та оцінка;

— критерії, які рекомендовано враховувати при виборі оптимальної економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів та які визначають основні відмінності між корпоративною, бізнесовою та функціональною стратегіями;

— науковий підхід, який інтегрує економічні, соціальні та екологічні аспекти у діяльність корпоративних підприємств – стратегію корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) та стійкого розвитку з наведенням її переваг.

Представлені в роботі теоретичні положення та відповідні наукові результати сприяють можливості запропонувати ряд цікавих пропозицій та мають комплексне теоретичне значення, оскільки вдосконалюють методичні підходи до подальшого покращення корпоративних інтеграційних процесів.

Загальна оцінка змісту дисертаційної роботи.

Аналіз змісту поданої дисертації свідчить про логічну послідовність викладення матеріалів дослідження та структурованість роботи, яка містить достатню кількість графічних даних, таблиць і рисунків. Результати дослідження підтверджуються інформаційною базою, до складу якої входить потужний масив авторитетних наукових праць, статистичних та інших джерел. Автором досягнута мета дослідження та вирішені усі поставлені завдання. Наведені в дисертаційній роботі основні положення та висновки обґрунтовані з науково-теоретичної точки зору. Пропозиції автора мають прикладне значення щодо впровадження в діяльності корпоративних структур України.

У першому розділі «Теоретичні засади формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів» розглянуто сутність і види економічних стратегій та сценаріїв реалізації корпоративних інтеграційних процесів; узагальнено підходи до класифікації корпоративних інтегрованих структур за різних факторів інтеграції; представлено основні складові економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів, які включають: економію масштабу, диверсифікацію ризиків, доступ до нових ринків і ресурсів, збільшення конкурентоспроможності та синергію; запропоновано алгоритм планування та схему процесу формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів.

У другому розділі «Аналіз діяльності корпоративних підприємств України та дослідження динаміки їх корпоративних інтеграційних процесів» здійснено оцінку діяльності й показників функціонування корпоративних підприємств в Україні, існування яких останнім часом має складну динаміку і низький рівень виробничої ефективності. В роботі для аналізу фінансово-економічного стану підприємств на основі теоретичного узагальнення було обрано систему показників в розрізі операційної, фінансової, управлінської та виробничої діяльності.

У третьому розділі «Методичне забезпечення процесу формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів» обґрунтовано методичний підхід до формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів з позицій: зростання глобалізації, швидких змін в технологіях й на ринках, пошуку оптимальних стратегій, потребі в ефективному управлінні ризиками. Надано характеристику складовим елементам методичних рекомендацій щодо формування

економічної стратегії для реалізації корпоративних інтеграційних процесів, серед яких: аналіз потреб та цілей, оцінка ринкового середовища, аналіз фінансового стану, визначення стратегії інтеграції, управління трансформаціями і змінами, легалізація та регуляторні питання, моніторинг та оцінка.

Теоретична цінність і практичне значення результатів.

Дисертаційна робота Чень Мінлея є самостійним завершеним науковим дослідженням, спрямованим на виявлення та формування організаційно-економічних складових економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів та які визначають основні відмінності між корпоративною, бізнесовою та функціональною стратегіями.

Зроблені автором рекомендації є достатньо вагомими для подальшого розвитку теоретичних та методичних засад впровадження пропонованої системи корпоративних інтеграційних процесів, а їх впровадження у практичну діяльність українських корпорацій значно підвищить ефективність функціонування як всієї національної економічної системи, так і окремих її структурних елементів.

Основні положення, що наведені у дисертації, пройшли апробацію на багатьох науково-практичних конференціях. Запропоновані автором рекомендації впроваджені в практичну діяльність органів державного управління та місцевого самоврядування, а також всі представлені розробки знайшли своє впровадження в практичну діяльність багатьох корпоративних структур та виробничих підприємств, які функціонують в Україні, що підтверджується відповідними актами впровадження.

Повнота відображення результатів дослідження в опублікованих працях.

За результатами дисертаційного дослідження автор має 7 наукових праць – 3 статті у наукових фахових виданнях України; 1 стаття у науковому іноземному виданні; 3 тез доповідей за матеріалами наукових конференцій. Загальний обсяг публікацій становить 3,13 д.а., всі публікації здобувача є одноосібними і належать особисто дисертанту.

Кількість наукових праць та їх обсяг відповідає вимогам МОН України щодо публікацій основного змісту та наукових результатів дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю «Економіка».

Відповідність змісту дисертації основним положенням дослідження.

Рівень викладання дисертації відповідає вимогам. Мова дисертації чітка, лаконічна і грамотна. Стиль надання тексту дисертації носить науково-

переконливий характер. Дисертація відповідає вимогам МОН України, що пред'являються до результатів дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка», галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Зауваження до змісту дисертаційної роботи.

Поряд із позитивними враженнями від дисертаційного дослідження, окремі висновки і пропозиції, зроблені автором носять дискусійний характер, в дисертаційній роботі є ряд дискусійних питань, які потребують роз'яснення та подальшого удосконалення для посилення якісних характеристик рецензованого дисертаційного дослідження.

Вважаємо за доцільне висловити наступні зауваження:

1. Бажано було б надати більш ґрунтовну характеристику розглянутим дисертантом таким економічним категоріям, як «стратегічна зона господарювання», «стратегічні господарські центри» та «стратегічний потенціал підприємств» (с. 40-41), вказавши на їх єдність та взаємозв'язок в межах економічної стратегії корпоративних інтеграційних процесів.

2. Заслуговує на більш конструктивне пояснення оцінка процесу управління сталим економічним розвитком корпоративних підприємств (п.п. 2.1 – 2.2), доповнивши його показниками, які потрібно визначити на кожному етапі алгоритму моніторингової оцінки розвитку корпоративних інтеграційних процесів.

3. У другому розділі дисертанту слід було б навести процедуру індикативних оцінок динамічного і прогресивного економічного розвитку корпоративних інтеграційних процесів в умовах нестабільного військово-політичного стану в якому відбувається діяльність сучасних корпоративних підприємств України.

4. Потребує підсилення запропонований здобувачем методичний підхід щодо формування та реалізації економічної стратегії корпоративних інтеграційних процесів (с. 186-187) порівняльним аналізом з існуючими, в даний час, стратегіями та вказанням особливих відмінностей авторської стратегії із визначенням її найбільших переваг в перспективному розвитку.

5. Рекомендується акцентувати більшу увагу на стратегії корпоративної соціальної відповідальності та її єдності із стратегією розвитку інтегрованих корпоративних структур як взаємодоповнюючих системоутворюючих стратегій корпоративних підприємств (с. 208-210).

Викладені вище зауваження не знижують загального науково-теоретичного та практичного значення проведеного дослідження і можуть бути знятими шляхом доведення позиції автора у ході захисту.

Загальний висновок.

Актуальність теми дослідження, науковий рівень і практичне значення дисертації відповідають вимогам, що ставляться до дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Дисертація відповідає напрямку спеціальності «Економіка», галузі знань «Соціальні та поведінкові науки».

Роботу позитивно характеризує продумана структура, логіка побудови і уточнення основної робочої гіпотези, обґрунтованість і доказовість методичних підходів щодо розв'язання завдань, які поставлено.

У підсумку можливо констатувати, що подана до захисту дисертаційна робота на тему: «Формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів» є закінченою науковою працею, вона має значне теоретичне і практичне значення, виконана на достатньо високому науковому та професійному рівні.

Дисертаційна робота повністю відповідає вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а саме вимогам пунктів 6, 7, 8 і 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 р. № 44, а її автор Чень Мінлей заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка», галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Рецензент:

доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри менеджменту і адміністрування
приватного закладу вищої освіти
«Східноєвропейський університет
імені Рауфа Аблязова»

Сергій КОЛОДИНСЬКИЙ

Підпис Колодинського С.Б. ЗАСВІДЧУЮ:

начальник відділу кадрів
приватного закладу вищої освіти
«Східноєвропейський університет
імені Рауфа Аблязова»

Катерина ЩУР